

تغییرات سبک آموزش در پسا کرونا

سعید معدنی
جامعه شناس

تأثیر بیماری کرونا و عوارض ناشی از شیوع آن در میان افشار مختلف جامعه متفاوت است، برخی از این اثرات به مرور زمان از بین می‌روند اما برخی دیگر تأثیراتی پایدار هستند که حتی پس از فروکش کردن بیماری تا مدت‌ها جوامع بشری را درگیر خواهند کرد؛ از این رو باید تأثیر شیوع کووید ۱۹ روی تکتک جنبه‌های زندگی و مشاغل بررسی شود تا بتوان راهکاری مناسب برای مهار آنها به دست آورد. میزان تأثیرپذیری گروه‌ها و مشاغل گوناگون متفاوت از یکدیگر است، برای مثال دانش‌آموزان و دانشجویان در یک سال اخیر به شیوه جدید یعنی استفاده از شبکه‌های مجازی برای تحصیل عادت کرده‌اند، شیوه‌ای که این امکان را برای برخی از دانش‌آموزان و دانشجویان فراهم کرده تا هنگام برگزاری امتحانات به متون درسی یا افراد دیگر مراجعه کنند؛ در حقیقت در این شیوه معنا و ابهت امتحان و آزمون از بین رفته و در دوران پسا کرونا بازگشت به نقطه قبل دشوار خواهد بود. نکته دیگر این است که در گذشته داشتن تلفن همراه برای دانش‌آموزان را امری نادرست می‌دانستیم اما حالا این وسیله به ابزاری مهم برای آنها تبدیل شده تا جایی که حتی نذر می‌کنیم برای دانش‌آموزان گوشی هوشمند تهیه کنیم. همه این موارد در ظاهر ساده به نظر می‌رسند اما نمونه‌ای از اثرات پایدار کرونا در جامعه هستند که ناخودآگاه زندگی ما را در آینده تحت تأثیر قرار می‌دهند.

نکته ظریف دیگری که باید به آن اشاره کرد این است که دیده می‌شود برخی از والدین، معلمان و اولیای مدرسه فیلم اشتباه بچه‌ها را پخش می‌کنند. این موضوع به سادگی آینده دانش‌آموز را به مخاطره خواهد انداخت و به نوعی در زندگی آینده او تأثیر خواهد گذاشت. بالطبع از میان اثرات پایدار روانی این بیماری هم می‌توان به استرس و اضطراب اشاره کرد. همه ما دائماً نگران ضد عفونی دست‌هایمان، برخورد با افراد مختلف جامعه و مواردی از این دست هستیم. این نگرانی‌ها ناخودآگاه نوعی استرس و وسواس را برای ما به یادگار خواهند گذاشت.

کرد و درهای مدارس به جای اول مهرماه در روز ۱۵ شهریور ماه باز شد. وزیر آموزش و پرورش برای دومین بار خبر از بازگشایی سراسری مدارس داد و اعلام کرد: «همه مدارس کشور از ۱۵ شهریورماه جاری با رعایت شدیدترین پروتکل‌های بهداشتی بازگشایی می‌شوند، فاصله دانش‌آموزان حداقل یک متر و زمان کلاس‌های درسی نیز حداکثر ۳۵ دقیقه خواهد بود.» البته این بازگشایی با استقبال خانواده‌ها و دانش‌آموزان مواجه نشد. خیلی از دانش‌آموزان در خانه ماندند و از طریق شاد آموزش را پیگیری کردند. اوایل مهرماه هم که کرونا باز هم به اوج رسید ستاد ملی مقابله با کرونا، مدارس مناطق قرمز را تعطیل کرد. نهایتاً نیمه دی ماه برای بار سوم، محسن حاجی میرزایی اعلام کرد که برخی پایه‌های تحصیلی از اول بهمن ۹۹ به مدرسه می‌روند. وزیر آموزش و پرورش در اجرای مصوبات پنجاه و دومین جلسه ستاد ملی مدیریت و مقابله با کرونا درخصوص آموزش حضوری پایه‌های اول و دوم ابتدایی، درس کارگاهی هنرستان‌ها و مدارس دارای جمعیت کمتر از ۵۰ دانش‌آموز، دستورالعمل بازگشایی کلاس‌ها و مدارس مذکور از اول بهمن

از کارشناسان تعلیم و تربیت گفتند این مدل آموزش برای خیلی از دانش‌آموزان و معلمان مناطق محروم دردسرساز می‌شود چرا که دانش‌آموزان در برخی روستاهای استان‌های محروم، نه گوشی هوشمند و تبلت دارند و نه دسترسی به اینترنت. مسئولان آموزش و پرورش هم این موضوع را تأیید کردند و گفتند که سه میلیون و ۵۰۰ هزار دانش‌آموز دسترسی به شاد ندارند. در چنین شرایطی مسئولان از شبکه آموزش هم

“

بسیاری از دولت‌ها درهای مدارس را
برای اولین بار به روی یک میلیارد و
۷۰۰ هزار دانشجو و دانش‌آموز بستند. ۹۱
درصد از کل یادگیرندگان جهان در ۲۰۵
کشور دنیا چند ماهی خانه نشین بودند

“

در اروپا ۱۴ درصد از خانوارها به
اینترنت و ۲۲ درصد به رایانه دسترسی
نداشتند و در مجموع ۷۰۶ میلیون
دانش‌آموز در سراسر جهان از دسترسی
مناسب به اینترنت محروم بودند و ۵۶
میلیون دانش‌آموز به دلیل زندگی در
مناطق دوردست تحت پوشش شبکه‌های
موبایلی قرار نداشتند

ماه سال جاری را در ۶ بند و با رعایت پروتکل‌های بهداشتی به ادارات کل استان ارسال کرد. اما همین بخشنامه هم خوشایند خیلی از خانواده‌ها نبود و آنها اعلام کردند ترجیح می‌دهند تا در خانه فرزندانشان این آموزش‌ها را دریافت کنند.

حالا این سؤال مطرح می‌شود که تأثیر این آموزش‌های مجازی روی دانش‌آموزان چگونه بوده؟ چقدر وزارت آموزش و پرورش در آموزش مجازی موفق بوده است. رضوانه حکیم‌زاده معاون ابتدایی وزارت آموزش و پرورش به این پرسش این چنین پاسخ می‌دهد: «به هیچ عنوان نمی‌توانستیم آموزش را متوقف کنیم، با کمک شاد و شبکه آموزش این آموزش‌ها را ارائه کردیم. با این حال هیچ آموزشی مثل آموزش حضوری نیست. افت تحصیلی هم در پایه‌های ابتدایی وجود دارد، کلاس اولی‌ها بدون اینکه درکی از معلم داشته باشند، نمی‌توانند با معلم ارتباط برقرار کنند و یادگیری الفبا و سواد خواندن و نوشتن قطعاً در گرو تعامل و حضور دانش‌آموز و مربی است. برای کودکان مهم است چون کودکان به تنهایی نمی‌توانند یاد بگیرند و نقش مربی در یادگیری مهم است. قطعاً در طول تابستان باید روی جبران عقب افتادن دانش‌آموزان کار کنیم. بحث بسیار مهمی است.»

استفاده کردند اما همچنان معلمان و فعالان تعلیم و تربیت نگران افزایش ترک تحصیل دانش‌آموزان به خاطر نداشتن گوشی هوشمند بودند. همین موضوع موجب شد تا خیرین مدرسه‌ساز، خیرین و فعالان اجتماعی استانی دست به کار شوند. کمپین‌های مختلفی راه‌اندازی شد و خیرین از مردم دعوت کردند تا با اهدای گوشی و تبلت دست دوم و بدون استفاده‌ای که در خانه دارند، زمینه تحصیل دانش‌آموزان محروم را فراهم کنند. این موضوع البته یکی از اصلی‌ترین نگرانی‌های مسئولان آموزش و پرورش هم بود. در طول این یک‌سال که کرونا وارد کشور شده است مسئولان وزارت آموزش و پرورش سه باری تلاش کردند تا به نوعی مدارس را بازگشایی کنند. اولین بار ۲۷ اردیبهشت ماه ۹۹ بود که درهای مدارس به روی دانش‌آموزان باز شد، گرچه این بازگشایی به معنای حضور اجباری دانش‌آموزان نبود و همان روزها وزیر آموزش و پرورش اعلام کرد که با اجازه ستاد ملی مقابله با کرونا امتحانات نهایی خرداد ماه هم به صورت حضوری برگزار می‌شود. در طول تابستان هم سناریوهای مختلف آموزشی برای بازگشایی مدارس نوشته شد. در این سناریوها البته تقویم آموزشی تغییر

